Wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę. Co sobotę dołączony jest arkusz Rozmaitości, pisma ku pożytkowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem i Rozmaitościami wynosi: na kwartał, dla odbierających w samym Lwowie 4 zr. 48 kr., na pocztamcie lwowskim 5 zr. 12 kr., na wszelkich innych pocztamtach 5 zr. 36 kr. mon. konw. Prenumerata półroczna wynosi dwa razy tyle co kwartalna.

GAZETA LWOWSKA.

Dodatek do Gazety Lwowskiéj obejmuje doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w Dodatku płaci się od wiersza w pół kolumnie (drukiem garmont) za pierwszy raz 3 kr., a za każdy następujący raz tylko po 1 1/2 kr. mon. konw. Za większe litery płaci się wedle tego, ile na zwyczajny druk obrachowane miejsca zajmą. Redakcyja Gazety Lwowskiéj przyjmuje tylko frankowane listy.

Sobota **N^ro. 103.** 5. września 1846.

Przegląd artykułów.

Wiadomości krajowe: Z Wiédnia.

Wiadomości zagraniczne: Indyje Wschodnie: Smutny stan rzeczy w Pendszabie.

Hiszpanija: Infant Franciszek d'Assis z odznaczeniem u dworu przyjęty. — Nowy dziennik jako organ stronnictwa Dom Miguela.

Anglija: Kwestyja pośrednictwa Anglii między Stanami Zjednoczonémi i państwem Mexykańskiém.

Francyja: Izba deputowanych zawsze jeszcze sprawdzaniem pełnomocnictw, a izba parów procesem Henryego zajęta.

Turcyja: Egzamen w szkole Medycyny w obec W. Sułtana. — Ibrahim Basza z powrotem w Alexandryi.

Grecyja: Zabiegi opozycyi.

Wiadomości handlowe i przemysłowe: Z Sanoka. — Z Gdańska. — Jak ochronić nadpsute ziemniaki, aby na chléb służyć mogły.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiédnia. —

C. k. połączona nadworna kancelaryja nadała opróżnioną przy galicyjskiém gubernijum posadę koncepisty, zostającemu dotąd w jéj służbie, konceptowemu praktykantowi Janowi Nadherny.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Indyje Wschodnie.

Z Kalkuty dnia 3. lipca. W Lahorze panowała na pozór zupełna spokojność; złudny popiół pokrywał tlejące potajemnie zarzewie. Wezyr, Radsza Lall Syngh nie objawił jeszcze życzenia, aby angielską armiję okupacyjną odwołano. Ranih zaś poróżniła się z angielskim ajentem przy dworze Lahory; nalegała ona na to, by pomienione wojsko ustąpiło. Zamieszczony w gazecie *Times* list prywatny z Lahory z dnia 18. czerwca zawiéra następujące szczegóły o stanie spraw tamtejszych: „Chociaż w Pendszabie nie zaszły żadne ważne zdarzenia, jednakże nie od rzeczy będzie zastanowić się nad położeniem stosunków między anglo-indyjskim rządem a Sykami, gdyż ztąd można będzie wnosić, jaką politykę będzie musiał zachowywać jeneralny gubernator lord Hardinge pod względem utrzymania północno-zachodniéj granicy Hindostanu. Niedawno dopiéro toczyliśmy z nimi walkę o śmierć lub życie; zabraliśmy im kilka najbogatszych prowincyj; musieli nam zapłacić wielką kontrybucyję; a po tych wszystkich wypadkach stoimy teraz z liczném wojskiem w ich stolicy, nie jako chciwi zemsty nieprzyjaciele, lecz jako chroniący sprzymierzeńcy. Stosownie do traktatu pokoju stoi angielska armija w Lahorze, aby Maharadszowi dać czas do zaprowadzenia mocnego i trwałego rządu. Teraz należy roztrząsnąć, o ile się ten zamiar powiódł: tylko ztąd można będzie wnosić, czy tam roztropnie sobie postąpiono, jeżeli lord Hardinge, jak zamyślił, za nadejściem zimnéj pory roku, zostawi Pendszab samemu sobie, jako niepodległe mocarstwo, z czego będzie można przypuścić, że takowe jest w stanie obcemu napadowi się oprzeć i wewnętrzne niepokoje przytłumić. Maharadsza Syków Dhulip Syng ma dopiéro lat dziesięć; jego matka, nazwiskiem Ranih, przewodzi Durbarem podług swojéj woli, a sama znowu zawisła od poufnéj niewolnicy, nazwiskiem Mungli. W całém ministeryjum nie masz ani jednego człowieka z charakterem, energiją i wpływem. Z nowéj armii jest 25 do 30,000 ludzi dobrze lub źle uorganizowanych i na fakcyje podzielonych. Śród tych okolicz-

ności, przytém, gdy tak z Multan jak i z Kabulu grożą władcom Lahory niebezpieczeństwa, które oni odeprzeć podobno nie są w stanie, tedy skład rzeczy w Pendszabie przedstawia najposępniejsze widoki. Chłopiec, tylko co do nazwiska na tronie; — piérwszy minister, niemający innéj podpory, jak tylko dziwactwa kobiéty, tegoż chłopca matki; — niespokojny lud, zdjęty obawą ujrzenia upadku państwa; rozprzężone żołdactwo, które bunt knuje; — wojsko, które ani dostatecznie jest mocne, ani téż należycie w karności utrzymywane; — nieprzyjaźnią tchnące sąsiady; — zaprawdę, z takich żywiołów nie da się w Pendszabie mocne i trwałe panowanie przywrócić. Jeżeliby lord Hardinge odwołał angielskie wojsko i uznał imienną niepodległość rządu w Lahorze, jako zabraniającą wszelkiego mieszania się w jego stosunki, tedy można się spodziewać, że nieszczęśliwy ten kraj znowu łupem anarchii się stanie.

Hiszpanija.

Według wiadomości z Madrytu z dnia 15go sierpnia, był Infant Franciszek d'Assis, najstarszy syn Infanta Don Francisko de Paula, z nadzwyczajném odznaczeniem u dworu przyjęty; jednakże dotychczas nie było mowy o staraniu się jego o rękę Królowéj.

Stronnictwo Miguelistowskie znalazło już w Portugalii organ dla swojéj sprawy; nowy ten dziennik zowie się: *El Tribuno*.

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Na posiedzeniu izby niższéj d. 24. sierpnia nadmienił lord Bentinck o wojnie między Zjednoczonemi Stanami a Mexykiem. Przetoczył on, jak wielką wagę pokłada Anglija w niezatamowanéj komunikacyi z Mexykiem, gdyż wywóz towarów do Mexyku, wynosi rocznie 500,000 funt. sztr., Anglicy włożyli w same mexykańskie kopalnie około 10,000,000 funt. sztr. kapitału, a zaciągnięta w Anglii część mexykańskiego, krajowego długu wynosi 10,200,000 funt. sztr. W takich okolicznościach wojna między temi dwoma krajami wystawiłaby tem bardziéj angielskie interesa na niebezpieczeństwo, jeżeliby się, co bardzo do prawdy jest podobném, zupełnem podbiciem Mexyku zakończyła; angielsko-zachodnio-indyjskie kolonije zostałyby w takim razie przez Zjednoczone Stany tak z boku jak i z tyłu zupełnie zamkniętemi. A z jak wielką wytrwałością umieją Zjednoczone Stany przywieść do skutku plany swoich podbojów, dowodem tego jest państwo Texas, gdzie niejaka liczba amerykańskich obywateli najpiérw przez zmyślone cesyje gruntów, opanowała kraj między Nueces i Red Riwer, a późniéj do tego przywiodła, że utrzymujące niewolników państwo Texas, które w południowéj stronie Federacyi był bezpieczną podporą takichże samych państw z niewolnikami, zostało najprzód przez Francyją i Angliją to jest przez najczynniejszych przeciwników niewolnictwa i handlu niewolnikami za wolne i niepodległe państwo uznane, a potém się jaką takowe samo do północno-amerykańskiéj Federacyi przyłączyło. Zjednoczone Stany posuwają teraz swą chętkę daléj, a jeżeli Anglija, silnie temu niezapobiegnie w pośredniczący sposób, tedy Mexyk, a na wszelki sposób Kalifornija padnie ofiarą podbojów téjże Federacyi; gdyż wiadomo, że amerykański jenerał Tajlor przekroczył już dawno granicę Mexykańską, którą niezawodnie Nueces stanowi, podstąpił aż do Rio Grande, opanował nawet miasto Matamoras i czeka tylko na dowozy dla pomknięcia się daléj. Zamiarem Zjednoczonych Stanów jest widocznie usadowić się nad Cichem morzem i pozyskać port San Francisko. Naprzeciw temu nie może Anglija obojętną pozostać. Prawda że już była o tém mowa, iż Anglija ofiarowała w téj wojnie swe pośrednictwo, atoli uznany organ amerykańskiego rządu, to jest Federacyja Wasyngtońska, zaprzecza wyraźnie, że takowe oświadczenie nastąpiło. Dlatego chce on dowiedzieć się, jak się rzecz ma z tém ofiarowaném pośrednictwem. Lord Palmerston oświadczył, iż jest gotów odpowiedzieć na to pytanie, jednakże o nadmienionych dopiéro przez lorda Jérzego Bentinck stosunkach państwa Texas, jako o załatwionéj rzeczy, niechciał się daléj rozszérzać. Uznał on to, że wojna między Mexykiem a Stanami Zjednoczonemi bardzo szkodzi interesom angielskim, ale był tego zdania, że lord Bentinck niedokładnie rozważył stosunki, jeżeli za łatwą rzecz ma zawojowanie Mexyku, to jest kraju mającego 8 do 10 milijonów mieszkańca, który pochodzeniem, językiem i religiją od Zjednoczonych Stanów się różni. Jednakże nie chce on zapuszczać się daléj w tę sprawę dla uniknienia tego wszystkiego, coby w oczach obu spierających się państw, bezstronności angielskiego rządu zaszkodzić mogło. Co się dotyczy ofiarowanego pośrednictwa, o którém poprzedni mowca powątpiewać się zdawał, pośrednictwo to było zewszechmiar przez poprzedników teraźniejszego ministeryjum ofiarowane, ale ze względu na nieukończoną jeszcze podówczas kwestyję o Oregonie, było ofiarowane w ta-

kiéj formie, która rządowi Zjednoczonych Stanów pozostawiała jak największą wolność tłumaczenia, a nawet dozwalała mu, jeżeliby za stosowne to uznał, zupełnie nieodpowiedzieć. Jakoż rząd Zjednoczonych Stanów nie uznał w saméj rzeczy za rzecz stosowną, odpowiedzieć na to, a rząd angielski nieuraził się tém bynajmniéj, z powodu owoczesnego składu rzeczy. Lecz późniéj zostały ratyfikacyje traktatu o Oregon wymieniane, jakoż teraz wydał on (lord Palmerston) angielskiemu posłowi w Wasyngtonie, panu Pakenham rozkaz, aby ofiarowanie pośrednictwa ponowił, a to w takiéj formie, którąby dokładnéj odpowiedzi wymagała. Podobneż oświadczenie posłał także rząd do Mexyku, a teraz zależeć będzie od odpowiedzi, które z tych dwóch krajów nadejdą, czy przyjaciele pokoju mogą się spodziewać spełnienia swoich nadziei lub nie. Na uwagę zasługuje śród tych okoliczności to, że Zjednoczone Stany, aby swego krajowego dochodu, niewystarczającego już na pokrycie kosztów wojennych niepomnażać, udały się do zniżenia swojéj cłowéj taryfy. Jestto dowód, że także w innych miejscach wartość wolności handlowéj uznawać zaczynają. Poczém porzucono ten przedmiot a izba odroczyła się.

Francyja.

Izba deputowanych, zajmowała się dnia 25. i 26. sierpnia sprawdzaniem pełnomocnictw swych członków.

Józef Henry oświadczył, iż sobie życzy przez pana Berryer być bronionym; kanclerz Pasquier kazał pana Berryer zawiadomić o tém żądaniu; lecz sławny ten mowca nie przyjął tego zlecenia; a tak p. Barroche obejmie teraz *ex officio* obronę.

Przed sądem parów rozpoczęły się dnia 25go rozprawy nad procesem Henryego. Oświadczył on i tym razem, iż dla tego strzelił do Króla, ponieważ sprzykrzył sobie życie i chciał, ażeby go stracono.

Turcyja.

Journal du Constantinople donosi z tureckiéj stolicy pod dniem 16. sierpnia: Dnia 12. b. m. znajdował się Sułtan w towarzystwie gubernatora Egiptu, Mehmeda Alego i wszystkich ministrów państwa na egzaminie, który się odbywał w pomienionym dniu w szkole medycyny w Gałata-Serai, gdzie przez Jego Excelencyję pułkownika przełożonego szkoły lekarskiéj Ismaela Bej tudzież przez wszystkich profesorów przy bramie tegoż instytutu był przyjmowany. Piérwszy profesor szkoły doręczył Wielkiemu Sułtanowi sprawozdanie o czynnościach tegoż zakładu w teraźniejszym skończonym roku, poczém się rozpoczęły same popisy. Dwóch uczniów miało rozprawy o zadanych sobie tematach, poczém włożono na nich ubior doktorski i kazano im przepisaną złożyć przysięgę. Przy téj sposobności złożyło przysięgę także więcéj niż 40 akuszerek, które kurs nauki położniczéj skończyły. Ceremonija ta zakończyła się rozdawaniem nagrod najgodniejszym uczniom.

Zapewniają, że Sułtan ma zamiar wewnątrz swego pałacu Czeragan kazać wybudować małą teatralną salę podług planu pana Fuszaty, architekty rosyjskiéj ambasady.

Ibrahim Basza zawinął na pokładzie angielskiego parostatku *Avenger* zrana d. 8. sierpnia w dobrem zdrowiu do Alexandryi. Był on cały rok za granicą; gdyż dnia 12. sierpnia 1845 udał się w daleką podróż do Francyi i Anglii.

Namiestnik Egiptu Mehmed Ali wyjedzie z Konstantynopola dnia 17. b. m. wieczór.

Grecyja.

Z Munichowa dnia 24. sierpnia. Podług najnowszych z Grecyi nadesłanych listów, wywierają także w politycznym względzie przykry wpływ uciążliwe upały, które najszczególniéj w bezwodnych Atenach każdemu dokuczyły. Zdaje się że wszystko znowu w płomień wybuchnie, a jeżelibyśmy greckim dziennikom wiarę dać chcieli, musielibyśmy przypuścić, że najbliższą pocztą otrzymamy niezawodnie wiadomość o gwałtownem obaleniu tamtejszych stosunków, to znaczy o wyrugowaniu silnego, oględnego i energicznego Koletti od steru rządu. Bo że jedynie o to chodzi, rozumie się samo przez się, pomimo wszelkich pięknych frazesów w dziennikach opozycyjnych o koniecznem powstaniu w masie dla uwolnienia skrępowanéj ojczyzny i t. d. Czytamy w listach pochodzących z tak szanownéj ręki, że przynajmniéj niemożemy dać wiary, aby to umyślne było złudzenie. Przewodzcy opozycyi, najszczególniéj stronnicy osoby pana Maurokordato, mający większy wpływ, puścili w obieg, prócz wszelkich innych zabiegów, także znaczną Summę pieniężną dla poparcia swych planów. Przypuściwszy, że ta wiadomość jest prawdziwą, można jak najmocniéj być przekonanym, że obcy wpływ i obce pieniądze odgrywają tu rolę. Śród innych okoliczności i w dawniejszych czasach, musianoby uważać to za najpewniejszy znak zbliżającéj

się katastrofy. Tym razem jednakże zdaje się że te środki tylko w celu sprowadzenia ulicznego rozruchu przez podburzenię pospólstwa użytemi być mogą, a na takowy postępek albo się nieodważą, albo też Kolettis będzie go umiał udaremnić. Lepsza część narodu a przedewszystkiem czoło ludności Ateńskiéj, cieszy się ztąd, że rząd coraz bardziéj się wzmacnia, pogardza zabiegami opozycyi, i jéj publicznych organów, i staje się już przez to samo trwałą posadą Kolettego, ponieważ on jest nieprzyjacielem wszelkiego gwałtu i utrzymuje, że potrzebne zmiany w najwyższéj sferze urzędników, tylko w prawnéj, to znaczy w parlamentowéj drodze sprowadzonemi i do skutku przywiedzionemi być mogą, i że stronnictwo pana Maurokordato jest za bezsilne, aby tą drogą się puściło. Drugi powód, przez który pogróżki dzienników opozycyjnych niezdają się być niebezpiecznemi, zawiéra się podobno w odjeździe pana Piskatory, który, mówiąc między nami, w tym samym stopniu uzyskał powszechne upodobanie, w którym inny dyplomatyk, na popularności utracił.

WIADOMOŚCI HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE.

(*Z korespondencyi prywatnéj*).

Z Sanoka dnia 29. sierpnia. W nizinach i wilgotnych gruntach dobre były w tym roku urodzaje; ale gdy większa część obwodu Sanockiego jest górzysta, i tak liche ma grunta że ledwie owies na nich się udaje, a do tego jeszcze przeszłoroczne ulewy wielką część ziemi ornéj na pochyłościach aż do samego calca pozdzierały, przeto rok teraźniejszy z upałów i posuch pamiętny, musimy w naszym obwodzie policzyć do bardzo niepomyślnych. Zboże tak jest u nas drogie, że spekulańci większe ilości na raz zakupujący, ofiarują teraz już pieniądze z góry, i to po 10 zr. m. k. za parę pszenicy i żyta z tegorocznego zbioru, czyli po 6 zr. m. k. za korzec pszenicy a po 4 zr. m. k. za korzec żyta. — Nać na ziemniakach po największéj części u nas zczerniała, a ziemniaki pod takiemi krzakami zgniły i tak przykry fodor wydają, że nawet nierogacizna pożywać ich nie chce. — Siana jest ledwie połowa tego, co w zwyczajne lata bywa, a o otawie po górnych łąkach ani myślić. — Rok teraźniejszy podobny z upałów do roku 1811, jest przez posuchy nieporównanie gorszy, gdyż nawet w górach w dobrą wodę obfitujących, źródła w wielu miejscach całkiem powysychały, a potoki są nie do poznania. Wszystkie niemal młyny poustawały, a mąkę na chléb musimy teraz mléć na żarnach. — Jedne tylko jabłka i gruszki dobrze w tym roku zrodziły; na targi zwożą wiele tych owoców, jednak nie są tak dorodne i smaczne jak w inne lata.

Kupcy z Węgier, Szlązka i Mazury zjeżdzają się licznie na targi w naszym obwodzie, za kupnem wołów roboczych, i dobrze je płacą. W miasteczku Bukowsku płacili oni na ostatnim targu parę dość lichych wołów roboczych od 65 do 80 zr. m. k.

Z Gdańska dnia 25. sierpnia. Ruch w handlu zbożem niedawno temu nastały, trwa ciągle, i ceny idą w górę, tak, iż dzisiaj już płacą za łaszt staréj, dobréj, jasnopstréj 135 fuñt pszenicy, blizko 500 zł. pr.

(*Preuss. Handl. Zeitung.*)

Jak ochronić nadpsute ziemniaki, aby na chléb służyć mogły.

Chociaż przy dość pomyślnym zbiorze tegorocznego zboża, nie mamy się głodu w Galicyi obawiać, jednak gdy w Anglii i w zachodnich państwach Niemieckich zbiory nie dobrze się w tym roku powiodły, a u nas ziemniaki się psują, spodziewać się można, iż zboże znacznie podrożeje. Idzie więc o to, aby ile możności z ziemniaków korzystać: w tym celu podaję tu następującą radę dla gospodarzy dużo chleba potrzebujących: „Nim ziemniaki „całkiem strupieszeją, trzeba części ich jeszcze zdrowo w wielkości jaja gołębiego odkrawywać, w suszarni lub piecu piekarskim wysuszyć, a potem na żarnie zemléć. Z uzyskanych tym sposobem krupek ziemniakowych upiec suchary twarde i w suchém miejscu do użytku przechować. Lepiéj jeszcze jeźli się dla otrzymania sucharów doda mąki pszennéj lub żytnéj do tych krupek ziemniakowych.“ — W Niemczech używano tego sposobu w przeszłym roku z pożytkiem.

Adam Sievert,
c. k. kanclerz konsularny.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Ner 36. Rozmaitości.)

Redaktor J. N. Kamiński — Nakładem Spadkobierców Franciszka Kratzera.
(Drukiem Piotra Pillera; we Lwowie.)